

Предимствата да бъдеш аутсайдер

Стивън Чбоски

Превод Александър Маринов

ЕГМОНТ

ЕГМОНТ

България

Всички права запазени. Нито книгата като цяло, нито части от нея могат да бъдат възпроизвеждани под каквато и да е форма.

Оригинално заглавие *The Perks of Being a Wallflower*

Романът е публикуван за първи път от Pocket Books, a division of Simon & Schuster

Copyright © 1999 by Stephen Chbosky

Превод Александър Маринов

Редактор Ваня Петкова

Коректор Ваня Петкова

Издава „Егмонт България“
1142 София, ул. „Фритьоф Хансен“ 9
www.egmontbulgaria.com

Отпечатано в „Полиграфюг“ АД, Хасково, 2013
ISBN 978-954-27-0935-0

Часть

1

25 август, 1991

Скъпи приятелю,

Избрах да пиша на теб, защото по нейните думи слушаш и разбираш, а и не си си легнал с една определена персона на онзи купон, макар че си можел да го направиш. Моля те, не се опитвай да отгатнеш коя е „тя“, защото така може да се досетиш кой съм и аз, а на мен това хич не ми се иска. Ще сменя имената и пола на хората в писмата си, защото не искам да научаваш кой съм. По същата причина не слагам и адрес на подателя. Не се обиждай. Наистина.

Просто ми е нужно да знам, че там някъде има човек, който слуша и разбира и не се опитва да преспи с някой друг, дори и да може да го направи. Нужно ми е да знам, че подобни хора съществуват.

Струва ми се, че ти най-много от всички ще разбереш това, тъй като живееш истински и цениш този факт. Поне се надявам да е така, защото другите те приемат като пример за сила и приятелство – ей така. Поне това чух.

И така, за мен... Искам да знаеш, че се чувствам едновременно радостен и тъжен. Все още не съм разгадал как е възможно.

Все си повтарям, че причините се крият в семейството ни, особено от онзи ден миналата пролет, в който моят

приятел Майкъл не дойде на училище, а от колоните се разнесе гласът на господин Вон:

– Ученици, с голяма скръб трябва да ви съобщя, че се разделихме с един от нас. Ще почетем паметта на Майкъл Добсън след часовете този петък.

Нямам представа как се разпространяват новините в училище, нито пък как все излизат верни. Струва ми се, че го чух в столовата – не си спомням точно. Дейв, онзи със странните очила, ни каза, че Майкъл се е самоубил. Майката на Дейв ходила да играе бридж у някаква съседка на Майкъл и чули изстрела.

Не помня много от случилото се след това. Само, че големият ми брат се появи в кабинета на господин Вон в нашето училище и каза да спра да плача. След това ме прегърна през рамото и ме помоли да се успокоя, преди татко да се прибере. И отидохме да ядем картопки в „Макдоналдс“, а той ме научи да играя на флипер. Дори отбеляза, че заради мен са го пуснали от училище, и ми предложи да му помогна с камарото¹. Явно съм бил доста смачкан, защото преди това не ми беше позволявал да се въртя около колата му.

На срещите при училищните психолози накараха малцината, които наистина се бяхме сприятелили с Майкъл, да кажем по няколко думи. Мисля, че се страхуваха някой от нас също да не опита да се самоубие, или нещо подобно – всички изглеждаха доста притеснени, а един от мъжете непрекъснато поглаждаше брадата си.

Бриджит, онази смахнатата, каза, че понякога си мисли за самоубийство по време на рекламите по телевизията. Беше искрена, което обърка психолозите. Карл, възпитаният, каза, че скърби много, но за нищо на света не би се самоубил, защото това е грях.

1 Шевролет Камаро – модел американски автомобил. – Б.пр.

Един от психолозите изслуша всички и накрая дойде и моят ред.

– А ти какво мислиш, Чарли?

Почувствах се доста странно – никога не бях виждал този мъж (беше „специалист“), а той знаеше името ми, въпреки че не носех табелка, каквито ни раздават за Деня на отворените врати.

– Ами, според мен Майкъл беше свястно момче и не проумявам защо го е направил. Разбира се, изпитвам и тъга, но най-много ме потиска това, че не мога да го проумея.

Препрочетох последните редове. Изобщо не звучи като нещо, излязло от моята уста. Особено в онзи кабинет – все още плачех. Ревах през цялото време.

Психологът каза, че според него Майкъл имал „проблеми вкъщи“ и чувствал, че няма с кого да поговори. Имал усещането, че е сам на света, и затова се самоубил.

При тези думи се разкрех на психолога, че Майкъл можеше да говори с мен. И се разревах още повече. Мъжът се опита да ме успокои – имал предвид възрастен човек, учител или психолог. Думите му обаче не ме утешиха и накрая се наложи брат ми да дойде до училище и да ме вземе с камарото.

През останалата част от годината учителите промениха отношението си към мен и ми пишеха по-високи оценки, въпреки че не бях поумнял. Ако трябва да съм честен, имам чувството, че ги притеснявах.

На погребението на Майкъл беше странно, защото баща му не се разплака. Три месеца по-късно напусна майка му. Поне така каза Дейв в столовата. Понякога се замислям по този повод – чудя се каква ли е била атмосферата в дома на Майкъл по време на вечеря или пред телевизора. Той не беше оставил бележка, или поне техните не показаха такава на никого. Може наистина да е имал

„проблеми вкъщи“. Ще ми се да знаех. Тогава вероятно бих усетил липсата му по-ясно. И постъпката му може би щеше да придобие смисъл... колкото и да е тъжно.

Знам едно – от тогава започнах да се чудя дали самият аз нямам „проблеми вкъщи“, но си повтарях, че при много други положението е далеч по-сериозно. Наистина. Когато първото гадже на сестра ми я заряза заради друго момиче, тя рева цяла събота и неделя, а татко заяви:

– Има хора, при които положението е далеч по-сериозно.

Мама пък не каза нищо. И толкова. Месец по-късно сестра ми се запозна с друго момче и пак започна да си пуска весели парчета. Татко все така ходеше на работа. Мама все така домакинстваше, а брат ми човъркаше камарото. Поне докато не замина за университета в началото на лятото. Бяха го взели в отбора по американски футбол на Пенсилванския университет, но през лятото трябваше да си подобри оценките, за да може да продължи с тренировките.

Не мисля, че нашите имат любимо дете. Трима сме, аз съм най-малък, а брат ми – най-голям. Много е добър на футбол и е вманиачен в колата си. Сестра ми е хубава, държи се гадно с момчетата и се пада помежду ни. Откак-то започнаха да ми пишат само шестици – като на сестра ми, – нашите не ме тормозят.

Мама често плаче пред телевизора. Татко все ходи на работа и е почтен човек. Леля Хелън казваше, че от гордост не би си позволил криза на средната възраст. Едва сега проумявам какво е имала предвид – скоро той стана на четирийсет, но нищо не се промени.

Леля Хелън ми беше най-любимият човек в целия свят. Тя е сестра на мама и като тийнейджърка получавала само шестици. Даваше ми книги за четене. Според татко бях малко малък за тях, но на мен ми харесваха, така че той просто вдигна рамене и ме остави да чета.

Леля Хелън живя вкъщи последните няколко години, тъй като беше претърпяла нещо много лошо. Никой не искаше да ми обясни какво точно, колкото и да държах да науча. Престанах да досаждам едва когато станах на седем – дотогава не спирах да питам като малките деца. Един път леля Хелън се разплака неудържимо, а баща ми ме зашлеви и рече:

– Не виждаш ли, че от това леля Хелън я боли?

Не исках да я боли, затова престанах. Тя пък каза на татко никога повече да не ме удря пред очите ѝ, а той отвърна, че ще прави каквото си иска в къщата си. Мама, брат ми и сестра ми не казаха нищо.

Друго не помня, защото се разревах и малко след това татко и мама ме отведоха в стаята ми. После след няколко чаши бяло вино мама ми разказа какво се е случило със сестра ѝ. При някои хора положението наистина е далеч по-сериозно, отколкото при мен. Наистина.

Май е по-добре вече да си лягам – стана късно. Не знам защо ти написах всичко това. Причината да пиша е, че от утре влизам в гимназията, а много ме е страх.

Вечно твой,
Чарли

7 септември, 1991

Скъпи приятелю,

В гимназията не ми харесва. Столовата се нарича „център за хранене“, което е странно. В часа по английски език и литература има едно момиче, казва се Сюзън. Миналата година с нея доста се разбирахме. Обичаше филми, а и слушахме заедно касетите с хубави парчета, които ѝ записваше брат ѝ Франк. През лятото обаче са ѝ свалили шини-

те, станала е по-висока, разхубавила се е, а и гърдите ѝ са наедрели. И сега се държи доста дебилно по коридорите, особено когато наоколо има момчета. Това ме натъжава, тъй като явно и самата тя не е щастлива. Честно казано, струва ми се, че не иска да се разчува, че се е записала в часовете по английски, и затова избягва да ме поздравява в коридорите.

На срещите с психолозите по повод Майкъл тя сподели, че веднъж той ѝ казал, че е най-хубавото момиче в целия свят – въпреки шините. След това ѝ предложил да „станат гаджета“, което е голяма работа във всяко училище. В гимназията на това му казват „да излизаш с някого“. Целували се и си говорили за филми. Той ужасно ѝ липсвал, тъй като бил най-добрият ѝ приятел.

Което е чудно само по себе си, защото в нашето училище рядко се случваше момче и момиче да станат най-добри приятели. Но не и Майкъл и Сюзън. Нещо като леля Хелън и аз. Извинявай. „Леля Хелън и мен.“ Това го научих тази седмица. Както и доста правила за пунктуацията.

През повечето време си мълча и явно ме беше забелязало само едно момче, Шон. Изчака ме след физическо и ми наговори някакви детинщини, например, че щял да ми направи „спирала“, тоест щял да пхне главата ми в тоалетната и да пусне водата, така че косата ми да се завърти в спирала. Този Шон също не изглеждаше щастлив. Казах му го, а той полудя и започна да ме удря. Направих както ме е учил брат ми – брат ми се бие много добре.

– Цели се в коленете, гърлото и очите.

Последвах съвета му и хубавичко подредих Шон. След това се облях в сълзи и се наложи сестра ми да излезе от срещата с ръководителя на дипломната си работа, за да ме закара до вкъщи. Извикаха ме в кабинета на господин Смит, но не ме наказаха, защото някой казал как започнал боят в действителност.

– Шон започна. Аз просто се защитавах.

Така беше. Но не мога да разбера защо Шон искаше да ми причини болка. Не му бях направил нищо. А и съм дребен. Сериозно. Подозирам, че не е очаквал, че мога да се бия. Всъщност можех да го ступам доста по-зле и може би трябваше. После ми хрумна, че може и да се наложи, ако погне момчето, което казало истината на господин Смит. Той обаче не го направи, така че всичко е забравено.

В коридора учениците ме гледат странно, защото по моето шкафче няма нищо, а и вече съм момчето, което набило Шон, а после се разревало неудържимо. Явно съм доста емоционален.

Самотно ми е, защото цялото време на сестра ми отива в това да се прави на най-голямата в семейството, а брат ми е зает с тренировките по футбол в университета. След лагера треньорът му казал, че остава в резервите и ще стане титуляр едва когато се научи да играе в отбор.

Татко се надява той да влезе в професионалната лига и да го вземат в „Стийлърс“². Мама просто е доволна, че отива в университета безплатно – сестра ми не играе футбол, а нямаме достатъчно пари за образованието и на двамата. Затова мама непрекъснато повтаря и на мен да залягам над учението, за да получа академична стипендия.

Именно това възнамерявам да правя, докато не намеря някой приятел тук. Надявах се да се сприятелим с момчето, което разказало за боя, но той май просто е постъпил както е редно.

Вечно твой,
Чарли

2 „Питсбърг Стийлърс“ – отбор по американски футбол от Питсбърг, буквално „Стоманените“. – Б.пр.